הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תצח

שֶׁעוֹשֶׂה בְּחֹל, אֶלָּא (מד) יְבִיאָנָּה בְּיָדוֹ (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים: ח [ס]עוֹף שֶׁנִּדְרַס בְּרַגְלַיִם וְיֵשׁ לָחֹשׁ שֶׁנִּתְרַסְּקוּ אֲיֻבָּרָיו (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת וּבְדִיקָה אַחַר שְׁחִיטָה, מֵתָר (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב, (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יִמְצָא (י) [ין] טְרֵפָה (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא: ט בְּכוֹר בַּזְּמַן הַזֶּה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁחְטוֹ בְּלֹא מוּם, (נ) אֵין חָכָם יָכוֹל (יא) [יא] לְרָאוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב אִם יֵשׁ בּוֹ מוּם, [פ]וַאֲפִלּוּ אִם עָבַר

ס בְּעֵיָא שָׁם ל"ד (ע"א) וּנְקֵיט לֵיהּ הָרא"ש (פ"ד סי' טו) וְהַרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"ד) וְרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק שם) לְקַלָּא.

ע מִשְׁנָה שָׁם כ"ה (ע"ב) כ"ו (ע"א) וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָרי"ף (שם) וְרוא"ש (פ"ג סי' ו). פ שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נב) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הָרא"ש בָּזֶה: ח [י] טְרֵפָה. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן כ"ג שֶׁאִם לֹא נִמְצָא מָרָה מֵתָר לְצֹלוֹת הַכָּבֵד בְּיוֹם טוֹב בְּדֵי לְטָעֵם, דְּסוֹמְכִין עַל הָרֹב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן ס"ד בְּאִם רֹב בְּהֵמוֹת טְרֵפוֹת אֲפִלּוּ מֻחְמֶּשֶׁת חֲמִשִּׁית אַחֲרוֹנִים אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, אַךְ אִם אֵין רֹב מִקְצָת כֵּיוָן דְּבָאוֹתוֹ מִקְצָת אֵיכָא נְמִי מֻחְמֶּשֶׁת אַחֲרוֹנִים יֵשׁ הַתֵּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו) דְּאִם צָרִיךְ לָהּ יֵשׁ לְהַקֵּל נִרְאֶה דְּגַם בְּכִהֲאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהַקֵּל, אֲבָל בְּרֶגֶל טְרֵפוֹת אוֹ שֶׁהַשְׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ בְּשָׁרוֹת אֶלָּא שֶׁהֵם טְרֵפוֹת גְּמוּרוֹת מִן הַדִּין, אֵין לְהַקֵּל. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב (שם) שֶׁמִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מֵעוֹלָם אָסוּר לִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב כֵּיוָן שֶׁעַדַיִן אֵינוֹ מָחֻזָּק בְּאֻמָּן יָדַיִם וְשֶׁלֹּא יִתְעַלֵּף, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל שְׁחִיטָתוֹ וְהָוֵי טִירְחָא שֶׁלֹּא-לְצָרְכָּהּ אֹכֶל נָפֶשׁ וְאָסוּר, כְּמוֹ דְּקַיְימָא לַן לְעֵיל סִימָן של"א (ס"י) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה (סי' רסו ס"ז) בְּמִי שֶׁלֹּא מָל מְעוֹלָם כו' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁו"ת חֲוֹת יָאִיר בְּשֵׁם הַגְּאוֹן בַּעַל עֲבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִי דְּמֻקָּשֶׁה מַהָא דְּמוֹהֵל אַחַד דְּהָכָא בְּעוּף שֶׁנִּדְרַס כו' עַיֵּן שָׁם סִימָן קנ"ח, וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה וְגַם לְיַשֵּׁב זֶה עַיֵּן שָׁם:

ט [יא] לְרָאוֹתוֹ. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּרַבִּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י מוּלְכּוֹ דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אָסוּר לְהַתִּיר בְּכוֹר בְּיוֹם טוֹב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וַאֲפִלּוּ עָבַר וְרָאָהוּ עַיֵּן בְּחֻכָּם צֹבִי

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ח (י) טְרֵפָה. וּכְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ד סי' יט) כָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ הַכַּשְּׁרוֹת אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, קַל וָחֹמֶר הֵיכָא דְּאִתְחֲזַק רֵיעוּתָא. וְהָאִידָנָא אֵין נוֹהֲגִין בְּזַמֵּנֵנוּ לִשְׁחֹט שׁוּם בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי טְרֵפוֹת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה לִי דִּכְשֶׁצָּרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ לְהַקֵּל וְהוּא הַדִּין בִּמְסֻכֶּנֶת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲוֹת יָאִיר סִימָן קנ"ח מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּאָרְכּוֹ:

ט (יא) לְרָאוֹתוֹ. כָּתַב רַשַׁ"ל בְּפֶרֶק אֵין צָרִין (פ"ג סי' טו) דְּשָׁרֵי לְחָכָם לְרָאוֹת הַבְּכוֹר וְלִשְׁחֹק וְלֹא לְהַתִּירוֹ אֲפִלּוּ גָּמַר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מוּם, דְּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָם דְּבָרִים לְעִנְיַן אִסּוּרֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁחַט בְּהֵמָה. מִדְּסָתָם מַשְׁמַע דְּאַף בִּבְהֵמָה (מג) בְּרִיאָה דְּיָנָא הָכִי: (מד) יְבִיאֶנָּה בְּיָדוֹ. אַף עַל גַּב דְּמַפִּישׁ עַל יְדֵי זֶה בְּהִלּוּכָא, מִכָּל מָקוֹם (מה) עָדִיף טְפֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהָא כְּעֹבְדָא דְּחֹל. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ו) שֶׁמּוֹכִיחַ מַהֲרַ"ן (יד. ד"ה מתני' בהמה) דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי (מה) אֵין כְּדַאי לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט: (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁנוֹת לְהָבִיא אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים כְּגוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְמַהֵר לְהָבִיא לְאוֹרְחִים, נִרְאֶה דְּמֻתָּר לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט וּמוֹטָה [אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שנג). וְעַיֵּן שָׁם דְּמוּכָח דְּבִמְסֻכֶּנֶת יֵשׁ לְהַחְמִיר לִשָּׁנֶא קַמָּא גַּם בְּאֹפֶן זֶה, וְאֵין לְהָקֵל אֶלָּא בִּבְרִיאָה]: ח (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת. כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מֵחֲשַׁשׁ רִסּוּק אֵיבָרִים, וְצָרִיךְ גַּם כֵּן בְּדִיקָה דְּנֶהִי דִּבְנַדָּאי לֹא נִתְפָּרְקוּ אֵיבָרָיו מִדְּשָׁהָה מֵעֵת לְעֵת מִכָּל מָקוֹם שָׁמָא אֵרַע רֵיעוּתָא בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים וְנִטְרַף עַל יְדֵי זֶה: (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב. הֵינוּ אַחַר שֶׁשָּׁהָה מֵעֵת לְעֵת אַף שֶׁהוּא מֻחְסַר בְּדִיקָה עַדַיִן. (מו) וּלְפִי דַּעַת הַגְּהּ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף (ה') [ו'] דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּבְדִיקַת כָּל הָאֵיבָרִים (מז) לֹא מַשְׁכַּחַת דִּין זֶה לְדִינָן, וְהָרַמְ"א לֹא הֵעִיר בָּזֶה שֶׁפָּמַךְ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם: (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן וְכוּ'. דְּאַף עַל גַּב דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, (מט) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהָיָה לוֹ מִתְּחִלָּה חֲזָקָה דְּכַשְּׁרוּת דְּרֹב בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת כְּשֵׁרוֹת הֵן, מֻתָּר לְשָׁחְטוֹ דְּמֵעֵת לְעֵת אוֹתוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר: (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא. וְהוּא הַדִּין (מט) בִּסְפֵק נְקוּבָה בְּקוֹרֹן וּכְהַאי גַּוְנָא דְּמֻתָּר לְשָׁחְטוֹ, (נ) וְכָל שֶׁכֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מג) ט"ז (סק"ו), וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם שחטה): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מה) וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ מֵהָרַ"ן, דְּאִפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ בְּלִשָּׁנָא בְּתַרָא לְחַלֵּק עַל הַלִּשָּׁנָא קַמָּא דְּסוֹבֵר דְּבָאֵי אִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת בְּמוֹט מֵתָר לְשָׁא הַמּוֹט כְּדַרְכּוֹ וּלְלִשָּׁנָא בְּתַרָא אָסוּר, אֲבָל לְעוֹלָם הֵיכָא דְּנוֹשֵׂא בְּמוֹט עַל יְדֵי שִׁנּוּי אַף לְלִשָּׁנָא בְּתַרָא מֻתָּר בֵּין בְּמִסְכֶּנֶת בֵּין בִּבְרִיאָה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בִּבְרִיאָה עַל יְדֵי נְשִׂיאַת הַמּוֹט בְּשִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל, וּבִכְרֵט הֵיכָא דְּאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִיא אֵיבָרִים אֵיבָרִים: ח (מו) שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג השחוט ס"א): (מז) דְּגַם בְּעוֹף שֶׁיֵּשׁ דִּינָא דְּהַגְּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ"ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף קָטָן ד': (מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) בְּשֵׁם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ה). וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהִקְשָׁה אַפָּה שֶׁהַכְּרִיעַ הָרַמְ"א כְּהָרא"ש לְעֵיל (ס"ה) לְהַחְמִיר לְעִנְיַן עֲגָל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב וְלֹא הִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וּמַה שֶּׁתֵּרֵץ הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה דִּבְהֵמָה וְעוֹף אִית לְהוּ חֲזָקַת כַּשְׁרוּת לֹא הֵבִינוֹתִי דְּאַדְרַבָּה הָכָא לֵיכָא לְמֵימַר דְּאָמַר דְּאָם לְמֶשֶׁל נֶאֱבַד אֶחָד מֵאֵיבָרָיו שֶׁלֹּא בְּדַרְכּוֹ דַּיֵּשׁ לְהַכְשִׁיר בְּדִיעֲבַד, [וַאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁרָצָה הַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי' סד) לוֹמַר דִּבְדִיקָה זוֹ מִדְּרַבָּנָן הִיא מִכָּל מָקוֹם הוּא חִיּוּב גְּמוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי מַסְקָנַת הַחֲתָם סוֹפֵר (יו"ד סי' סה) דִּבְדִיקָה זוֹ הִיא חִיּוּב מִדְּאוֹרַיְתָא], וַאֲדַרְבָּה הָרַמְ"א כָּתַב שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה (ס"ה) דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא מְהַנֵּי לְדִידָן, וְשָׁם בְּהַפֶּךְ אֲפִלּוּ בְּדִיקָה לֹא צָרִיךְ דְּבֵית הָרֵחַם אֵין בּוֹ מְשׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים, וְלוּלֵא דְּמִסְתְּפִינָא הָוֶה אָמֵינָא סְבָרָא חֲדָתֵי דְּאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם שֶׁהָעֻבָּר רַךְ אֵיכָא לְמֵחַשׁ יוֹתֵר שֶׁמָּא יִמְצָא אַחַר כַּךְ שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד, וְנִמְצָא שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. אֲמְנָם לְדִינָא אֵין נָפְקָא מִנַּהּ כָּל כַּךְ דִּכְבָר כָּתְבְנוּ (משנ"ב ס"ק לב) דְּהָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים שָׁם

(מד) בְּעֵיָא שָׁם (ע"א) וְהָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"ד) וְרַשְׁבָּ"א (עבוה"ק שם) לְקַלָּא.

ע מִשְׁנָה שָׁם כ"ה (ע"ב) כ"ו (ע"א) וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן, הָרי"ף (שם) וְרוא"ש (פ"ג סי' ו). פ שָׁם וּכְרַבִּי שִׁמְעוֹן.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

נב) מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הָרא"ש בָּזֶה: ח [י] טְרֵפָה. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן כ"ג שֶׁאִם לֹא נִמְצָא מָרָה מֵתָר לְצֹלוֹת הַכָּבֵד בְּיוֹם טוֹב בְּדֵי לְטָעֵם, דְּסוֹמְכִין עַל הָרֹב עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן ס"ד בְּאִם רֹב בְּהֵמוֹת טְרֵפוֹת אֲפִלּוּ מֻחְמֶּשֶׁת חֲמִשִּׁית אַחֲרוֹנִים אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, אַךְ אִם אֵין רֹב מִקְצָת כֵּיוָן דְּבָאוֹתוֹ מִקְצָת אֵיכָא נְמִי מֻחְמֶּשֶׁת אַחֲרוֹנִים יֵשׁ הַתֵּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו) דְּאִם צָרִיךְ לָהּ יֵשׁ לְהָקֵל נִרְאֶה דְּגַם בְּכִהֲאי גַּוְנָא יֵשׁ לְהָקֵל, אֲבָל בְּרֶגֶל טְרֵפוֹת אוֹ שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ בְּשָׁרוֹת אֶלָּא שֶׁהֵם טְרֵפוֹת גְּמוּרוֹת מִן הַדִּין, אֵין לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּשִׁבּוּת יַעֲקֹב (שם) שֶׁמִּי שֶׁלֹּא שָׁחַט מֵעוֹלָם אָסוּר לִשְׁחֹט לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב כֵּיוָן שֶׁעַדַיִן אֵינוֹ מָחֻזָּק בְּאֻמָּן יָדַיִם וְשֶׁלֹּא יִתְעַלֵּף, חֲיִשִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל שְׁחִיטָתוֹ וְהָוֵי טִירְחָא שֶׁלֹּא-לְצָרְכָּהּ אֹכֶל נָפֶשׁ וְאָסוּר, כְּמוֹ דְּקַיְימָא לַן לְעֵיל סִימָן של"א (ס"י) וּבְיוֹרֶה דֵּעָה (סי' רסו ס"ז) בְּמִי שֶׁלֹּא מָל מְעוֹלָם כו' עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשִׁו"ת חֲוֹת יָאִיר בְּשֵׁם הַגְּאוֹן בַּעַל עֲבוֹדַת הַגַּרְשֻׁנִי דְּמֻקָּשֶׁה מַהָא דְּמוֹהֵל אַחַד דְּהָכָא בְּעוּף שֶׁנִּדְרַס כו' עַיֵּן שָׁם סִימָן קנ"ח, וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה וְגַם לְיַשֵּׁב זֶה עַיֵּן שָׁם:

ט [יא] לְרָאוֹתוֹ. עַיֵּן בְּאֹר הַיֵּטֶב. וְכָתַב בְּרַבִּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מַהֲרַ"י מוּלְכּוֹ דַּאֲפִלּוּ אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל אָסוּר לְהַתִּיר בְּכוֹר בְּיוֹם טוֹב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ וַאֲפִלּוּ עָבַר וְרָאָהוּ עַיֵּן בְּחֻכָּם צֹבִי

בְּאֵר הַיֵּטֵב

ח (י) טְרֵפָה. וּכְיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ"ד סי' יט) כָּתַב דִּבְמָקוֹם שֶׁהַשְּׁרָפוֹת מְצוּיוֹת כְּמוֹ הַכַּשְּׁרוֹת אָסוּר לִשְׁחֹט בְּיוֹם טוֹב, קַל וָחֹמֶר הֵיכָא דְּאִתְחֲזַק רֵיעוּתָא. וְהָאִידָנָא אֵין נוֹהֲגִין בְּזַמֵּנֵנוּ לִשְׁחֹט שׁוּם בְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב אֲפִלּוּ הֵיכָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי טְרֵפוֹת. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְנִרְאֶה לִי דִּכְשֶׁצָּרִיךְ לָהּ בְּיוֹם טוֹב יֵשׁ לְהָקֵל וְהוּא הַדִּין בִּמְסֻכֶּנֶת. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק ט"ו). וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת חֲוֹת יָאִיר סִימָן קנ"ח מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּאָרְכּוֹ:

ט (יא) לְרָאוֹתוֹ. כָּתַב רַשַׁ"ל בְּפֶרֶק אֵין צָרִין (פ"ג סי' טו) דְּשָׁרֵי לְחָכָם לְרָאוֹת הַבְּכוֹר וְלִשְׁחֹק וְלֹא לְהַתִּירוֹ אֲפִלּוּ גָּמַר בְּלִבּוֹ שֶׁהוּא מוּם, דְּדְבָרִים שֶׁבַּלֵּב אֵינָם דְּבָרִים לְעִנְיַן אִסּוּרֵי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁחַט בְּהֵמָה. מִדְּסָתָם מַשְׁמַע דְּאַף בִּבְהֵמָה (מג) בְּרִיאָה דְּיָנָא הָכִי: (מד) יְבִיאֶנָּה בְּיָדוֹ. אַף עַל גַּב דְּמַפִּישׁ עַל יְדֵי זֶה בְּהִלּוּכָא, מִכָּל מָקוֹם (מה) עָדִיף טְפֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהָא כְּעֹבְדָא דְּחֹל. וְעַיֵּן בְּפֶרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"ו) שֶׁמּוֹכִיחַ מַהֲרַ"ן (יד. ד"ה מתני' בהמה) דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי (מה) אֵין כְּדַאי לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט: (מה) אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לִשְׁנוֹת לְהָבִיא אֲיֻבָּרִים אֲיֻבָּרִים כְּגוֹן שֶׁצָּרִיךְ לְמַהֵר לְהָבִיא לְאוֹרְחִים, נִרְאֶה דְּמֻתָּר לְהָבִיא עַל יְדֵי מוֹט וּמוֹטָה [אוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' שנג). וְעַיֵּן שָׁם דְּמוּכָח דְּבִמְסֻכֶּנֶת יֵשׁ לְהַחְמִיר לִשָּׁנֶא קַמָּא גַּם בְּאֹפֶן זֶה, וְאֵין לְהָקֵל אֶלָּא בִּבְרִיאָה]: ח (מו) וְלָכֵן צָרִיךְ שֶׁהֵיָה מֵעֵת לְעֵת. כְּדֵי שֶׁיֵּצֵא מֵחֲשַׁשׁ רִסּוּק אֵיבָרִים, וְצָרִיךְ גַּם כֵּן בְּדִיקָה דְּנֶהִי דִּבְנַדָּאי לֹא נִתְפָּרְקוּ אֵיבָרָיו מִדְּשָׁהָה מֵעֵת לְעֵת מִכָּל מָקוֹם שָׁמָא אֵרַע רֵיעוּתָא בָּאֵיבָרִים הַפְּנִימִיִּים וְנִטְרַף עַל יְדֵי זֶה: (מז) לְשָׁחְטוֹ בְּיוֹם טוֹב. הֵינוּ אַחַר שֶׁשָּׁהָה מֵעֵת לְעֵת אַף שֶׁהוּא מֻחְסַר בְּדִיקָה עַדַיִן. (מו) וּלְפִי דַּעַת הַגְּהּ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף (ה') [ו'] דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּבְדִיקַת כָּל הָאֵיבָרִים (מז) לֹא מַשְׁכַּחַת דִּין זֶה לְדִינָן, וְהָרַמְ"א לֹא הֵעִיר בָּזֶה שֶׁפָּמַךְ עַל מַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם: (מח) וְלֹא חֲיִשִׁינַן וְכוּ'. דְּאַף עַל גַּב דְּצָרִיךְ בְּדִיקָה, (מט) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהָיָה לוֹ מִתְּחִלָּה חֲזָקָה דְּכַשְּׁרוּת דְּרֹב בְּהֵמוֹת וְעוֹפוֹת כְּשֵׁרוֹת הֵן, מֻתָּר לְשָׁחְטוֹ דְּמֵעֵת לְעֵת אוֹתוֹ בְּחֶזְקַת הֶתֵּר: (מט) אַף עַל גַּב דְּאִתְיְלִיד בֵּיהּ רֵיעוּתָא. וְהוּא הַדִּין (מט) בִּסְפֵק נְקוּבָה בְּקוֹרֹן וּכְהַאי גַּוְנָא דְּמֻתָּר לְשָׁחְטוֹ, (נ) וְכָל שֶׁכֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ז (מג) ט"ז (סק"ו), וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואם שחטה): (מד) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מה) וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין רְאָיָה כָּל כָּךְ מֵהָרַ"ן, דְּאִפְשָׁר דְּכַוָּנָתוֹ בְּלִשָּׁנָא בְּתַרָא לְחַלֵּק עַל הַלִּשָּׁנָא קַמָּא דְּסוֹבֵר דְּבָאֵי אִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת בְּמוֹט מֵתָר לְשָׁא הַמּוֹט כְּדַרְכּוֹ וּלְלִשָּׁנָא בְּתַרָא אָסוּר, אֲבָל לְעוֹלָם הֵיכָא דְּנוֹשֵׂא בְּמוֹט עַל יְדֵי שִׁנּוּי אַף לְלִשָּׁנָא בְּתַרָא מֻתָּר בֵּין בְּמִסְכֶּנֶת בֵּין בִּבְרִיאָה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בִּבְרִיאָה עַל יְדֵי נְשִׂיאַת הַמּוֹט בְּשִׁנּוּי יֵשׁ לְהָקֵל, וּבִכְרֵט הֵיכָא דְּאֵי אֶפְשָׁר לְהָבִיא אֵיבָרִים אֵיבָרִים: ח (מו) שֻׁלְחָן עֲצֵי שִׁטִּים (סי' ג השחוט ס"א): (מז) דְּגַם בְּעוֹף שֶׁיֵּשׁ דִּינָא דְּהַגְּהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַשַּׁ"ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן נ"ח סָעִיף קָטָן ד': (מח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק טז) בְּשֵׁם הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה (אות ה). וְעַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁהִקְשָׁה אַפָּה שֶׁהִכְרִיעַ הָרַמְ"א כְּהָרא"ש לְעֵיל (ס"ה) לְהַחְמִיר לְעִנְיַן עֲגָל שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב וְלֹא הִפְרִיס עַל גַּבֵּי קַרְקַע, וּמַה שֶּׁתֵּרֵץ הַדְּרָכֵי מֹשֶׁה דִּבְהֵמָה וְעוֹף אִית לְהוּ חֲזָקַת כַּשְׁרוּת לֹא הֵבִינוֹתִי דְּאַדְרַבָּה הָכָא לֵיכָא לְמֵימַר דְּאָם לְמֶשֶׁל נֶאֱבַד אֶחָד מֵאֵיבָרָיו שֶׁלֹּא בְּדַרְכּוֹ דַּיֵּשׁ לְהַכְשִׁיר בְּדִיעֲבַד, [וַאֲפִלּוּ לְפִי מַה שֶּׁרָצָה הַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (סי' סד) לוֹמַר דִּבְדִיקָה זוֹ מִדְּרַבָּנָן הִיא מִכָּל מָקוֹם הוּא חִיּוּב גְּמוּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לְפִי מַסְקָנַת הַחֲתָם סוֹפֵר (יו"ד סי' סה) דִּבְדִיקָה זוֹ הִיא חִיּוּב מִדְּאוֹרַיְתָא], וַאֲדַרְבָּה הָרַמְ"א כָּתַב שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה (ס"ה) דַּאֲפִלּוּ אִם לֹא מְהַנֵּי לְדִידָן, וְשָׁם בְּהַפֶּךְ אֲפִלּוּ בְּדִיקָה לֹא צָרִיךְ דְּבֵית הָרֵחַם אֵין בּוֹ מְשׁוּם רִסּוּק אֵיבָרִים, וְלוּלֵא דְּמִסְתְּפִינָא הָוֶה אָמֵינָא סְבָרָא חֲדָתֵי דְּאֶפְשָׁר דְּמִשּׁוּם שֶׁהָעֻבָּר רַךְ אֵיכָא לְמֵחַשׁ יוֹתֵר שֶׁמָּא יִמְצָא אַחַר כַּךְ שֶׁנִּתְקַלְקֵל אֶחָד מֵאֵיבָרָיו הַפְּנִימִיִּים וּלְפִיכָךְ אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד, וְנִמְצָא שֶׁשָּׁחַט שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ. אֲמְנָם לְדִינָא אֵין נָפְקָא מִנַּהּ כָּל כַּךְ דִּכְבָר כָּתְבְנוּ (משנ"ב ס"ק לב) דְּהָאַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים שָׁם

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְרָאֲהוּ וּמָצָא שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מוּם, (נב) אֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁחְטוֹ. (נג) * אֲבָל אִם נוֹלַד בְּמוּמוֹ וְעָבַר וְרָאָהוּ, * נִשְׁחָט עַל פִּיו. (נד) [ד]וְאִם רָאָה הַמּוּם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְרָאָה שֶׁהוּא מוּם שֶׁרָאוּי לִשָּׁחֵט עָלָיו, * יָכוֹל לַחֲקֹר עָלָיו בְּיוֹם טוֹב אִם נָפַל בּוֹ הַמּוּם מֵאֵלָיו, וּמַתִּירוֹ. הַגָּהּ: וְאִם נָפַל בְּכוֹר לְבוֹר, (נה) אָסוּר לְהַעֲלוֹתוֹ דְּהָא אֵינוֹ רָאוּי לְשָׁחְטוֹ, (נו) אֶלָּא עוֹשֶׂה לוֹ פִּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ (רמב"ם פרק ב' ה"ז): [ה] (נז) וְאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שָׁנָפְלוּ לַבּוֹר, מַעֲלֶה אֶת הָרִאשׁוֹן עַל מְנָת לְשָׁחְטוֹ (נח) וְאֵינוֹ שׁוֹחֲטוֹ, וְחוֹזֵר וּמַעֲרִים וּמַעֲלֶה אֶת הַשֵּׁנִי, (נט) רָצָה זֶה שׁוֹחֵט, רָצָה זֶה שׁוֹחֵט: **יא** [*] [ו]בְּהֵמָה חֲצִיָּהּ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי וְחֲצִיָּהּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, (ס) יְכוֹלִים לְשָׁחְטָהּ בְּיוֹם טוֹב, (סא) וַאֲפִלּוּ

צ שם כ"ז (ע"א).
ק בְּרֵישָׁא שם ל"ז (ע"א) וּבְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הַסְכָּמַת הַפּוֹסְקִים.
ר גְּמָרָא שם כ"א (ע"א).

בַּאֵר הֵיטֵב

י (יג) **וּמַעֲרִים.** דְּמַשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים הִתִּירוּ לְהַעֲרִים, וְעַל כָּל פָּנִים צָרִיךְ לִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶם. וּמִשְּׁמַע דְּאִם נָפְלוּ בְּהֵמוֹת שֶׁאֵינָן אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ מֻתָּר לְהַעֲלוֹתָן

יא [בשו"ע] **בְּהֵמָה חֲצִיָּהּ כו'.** עַיֵּן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סְעִיף קָטָן ב' בְּשֵׁם הַשֵּׁב יַעֲקֹב (סי' כא), וּבְשו"ת נוֹדַע בִּיהוּדָה (מהדו"ק) סִימָן כ"ט כָּתַב שֶׁאֵין חִלּוּק בֵּין בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל לִבְהֵמַת קַצָּב אֵינוֹ יְהוּדִי לְיִשְׂרָאֵל, כֵּנוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל הַשּׁוֹחֵט הוּא לְפִי שְׁרוֹצֶה לִקְנוֹת מִמֶּנּוּ בְּשָׂר עִבְּרָ הַשְּׁחִיטָה בְּשִׁבְיל יִשְׂרָאֵל, וְגַם הַחֵשֶׁשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁיְּזַדְּפֵן שֶׁר גְּדוֹל וְיִקַּח כֻּלָּהּ הוּא חֵשֶׁשׁ רָחוֹק, וּמִבַּל שֶׁכֵּן כֵּיוָן דִּכְכַזִּית בְּשָׂר סַגִּי. וְאֵין לוֹמַר סְפֵק סְפֵקָא שֶׁמָּא תִּמְצָא טְרֵפָה,

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

סִימָן פ"ה לְיַשֵּׁב דַּעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין שֶׁהֵבִיא הָרַב הַמַּגִּיד (פ"ב ה"ג) שֶׁמַּתִּירִין אֲפִלּוּ בִּכְהָאי גַּוְונָא, שֶׁלְּכְאוֹרָה הוּא נֶגֶד הַשַּׁ"ס דְּקָיְמָא לַן כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דִּבְדִיעֲבַד נַמִּי לֹא עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּלְמוּד תּוֹרָה בְּעַלְמָא וְלֹא אָסוּר: **(נב) אֵינוֹ יָכוֹל לְשָׁחְטוֹ.** אַף עַל גַּב דְּמִשּׁוּם דְּעֶבֶר חָכָם אָהָא דְּאֵין רוֹאִין אֵין סְבָרָא לָאֶסֹר, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר מִשּׁוּם (ס) מֻקְצֶה, לֹא מִבָּעֵי אִם הוּמַם בְּיוֹם טוֹב דְּבְוַדַּאי לֹא מִתְחַזֵּי מֶעֶרֶב יוֹם טוֹב, וַאֲפִלּוּ בְּהוּמַם (סמ) מֶעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּיֵשׁ לוֹמַר דַּעְתָּהּ לְמִשְׁאַל לְחָכָם בְּיוֹם טוֹב וְאִם יַתִּירֻנּוּ יֹאכְלֶנּוּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאִסְּרוּ חֲכָמִים לִרְאוֹת מוּמִין בְּיוֹם טוֹב אִם כֵּן עַל כָּרְחָךְ אַסַּח דַּעְתָּהּ מִנֶּהּ, דְּלֹא אַסִּיק אַדַּעְתָּהּ שֶׁיִּמְצָא חָכָם אוֹ אֲפִלּוּ שִׁלְשָׁה הֲדְיוֹטוֹת שֶׁיַּעַבְרוּ אֲאסּוּר דְּאֵין רוֹאִין מוּמִין. וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּלִכְלֵי עָלְמָא אָסוּר בָּזֶה, וַאֲפִלּוּ לְמָאן דְּשָׁרֵי מֻקְצֶה בְּעָלְמָא בְּיוֹם טוֹב בְּהֶפֵּח הַדַּעַת כָּזֶה מוֹדוּ דְּאָסוּר: **(נג) אֲבָל אִם נוֹלַד בְּמוּמוֹ.** הַיְנוּ שֶׁנּוֹלַד בְּיוֹם טוֹב וּמוּם עִמּוֹ לֵיכָא כָּאן מְשׁוּם מֻקְצֶה שֶׁהָרֵי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָיָה רְאוּי הַנּוֹלָד לֶאֱכֹל אַגַּב אִמּוֹ אִם הָיָה שׁוֹחֲטָהּ, וּלְהָכִי אַף שֶׁכְּשֶׁנּוֹלַד אִדְּחֵי שֶׁהָרֵי נֶאֱסָר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא הִתִּירוּ חָכָם, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁנִּמְצָא חָכָם וְהִתִּירוּ אֵין לֶאֱסֹר מְשׁוּם מֻקְצֶה שֶׁהָרֵי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לֹא הָיָה מֻקְצֶה. וְאִם נוֹלַד תֹּם וְהוּמַם בּוֹ בֵּיוֹם עַיֵּן בְּאוּר הַלָּכָה (ד"ה אבל) אֵיךְ דִּינוֹ: **(נד) וְאִם רָאָה הַמּוּם וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהֵיכָא שֶׁעִקַּר רְאִיַּת הַבְּכוֹר הָיָה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב דְּהַיְנוּ שֶׁעַיֵּן בְּדִינוֹ אִם הוּא מוּם קָבוּעַ וְהַסְכָּם אֶצְלוֹ (סנ) שֶׁהוּא מוּם גָּמוּר, רַק שֶׁלֹּא חָקַר וְדָרַשׁ עֲדַיִן אִם לֹא פָּשַׁע בַּעַל הַבְּכוֹר בִּנְפִילַת הַמּוּם [שֶׁכָּל מוּם שֶׁלֹּא נָפַל מַעֲצָמוֹ אֶלָּא אֲחֵרִים גָּרְמוּ לוֹ בְּכַוָּנָה אֵינוֹ חָשׁוּב מוּם לְשָׁחֵט עַל פִּיו], בָּזֶה מֻתָּר לוֹ לַעֲשׂוֹת חֲקִירָה וּדְרִישָׁה גַּם בְּיוֹם טוֹב וְאֵין זֶה בִּכְלַל אֵין רוֹאִין מוּמִין בְּיוֹם טוֹב: **(נה) אָסוּר לְהַעֲלוֹתוֹ.** וַאֲפִלּוּ הוּמַם מֻחְמֶּצֶת נְפִילָתוֹ, וּכְדִמְסַיֵּם דְּהָא וְכוּ', וְטִלְטוּל שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ שְׁחִיטָה אָסוּר: **(נו) אֶלָּא עוֹשֶׂה לוֹ פִּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ.** וְאַף עַל גַּב דְּפָסַק הַמְחַבֵּר לְעֵיל בְּסִימָן תצ"ז סָעִיף ב' דְּכָל דָּבָר שֶׁהוּא מֻקְצֶה אָסוּר לִתֵּן לוֹ מְזוֹנוֹת, (סנ) הָכָא הִתִּירוּ שֶׁלֹּא יָמוּת: **(נז) אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ כו'.** דִּבְהֵמוֹת בְּעָלְמָא שָׁנָפְלָה (סד) בְּוַדַּאי מֻתָּר לוֹ לְהַעֲלוֹתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹחֵט מֵהֶם כֵּיוָן שֶׁרְאוּיִין לִשְׁחִיטָה וְאָפְשָׁר יִצְטָרֵךְ לוֹ בָּתַר הָכִי, אֲבָל אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ שֶׁעַל כָּרְחֵךְ חָדָא לֹא חָזְיָא וּמְטַלְטֵל שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַעֲרִים: **(נח) וְאֵינוֹ שׁוֹחֲטוֹ.** שֶׁמּוֹצִיא לוֹ עֲלִילָה (סה) שֶׁמָּא חֲבֵרוֹ שָׁמַן מִמֶּנּוּ. וְהִתִּירוּ לוֹ לְהַעֲרִים (סו) מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים (סו) וּמִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ: **(נט) רָצָה זֶה שׁוֹחֵט.** וּמִשֶּׁמַע (סמ) דְּעַל כָּל פָּנִים מְחֻיָּב לִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶם. אָכֵן הָרַבֵּה פּוֹסְקִים (סט) הֲבִיאוּ בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ג ה"ד) דְּאִם רוֹצֶה אַחַר כָּךְ שֶׁלֹּא לִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶם גַּם כֵּן הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ דְּעַל כָּל פָּנִים הָעֲלָאָה הָיְתָה בְּהָתֵּר. [ז]וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְהָרַשְׁבָּ"א (בית מועד ש"ב סי' ב) דְּרָאוּי לְחֹשׁ וּלְהַחְמִיר וְלִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶם, שֶׁלֹּא יְהֵא נִכָּר הַהֲעָרָמָה: **יא (ס) יְכוֹלִים לְשָׁחְטָהּ.** כֵּיוָן (ס) דְּאִי אֶפְשָׁר לְכַזִּית בָּשָׂר בִּלְי שְׁחִיטָה אֵינוֹ עוֹשֶׂה הַיִּשְׂרָאֵל בְּשִׁבְיל עַכּוּ"ם כְּלוּם אֶלָּא לְעַצְמוֹ הוּא עוֹסֵק: **(סא) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם שְׁתֵּים.** דְּהָיָה אֶפְשָׁר לוֹמַר אִם הָעַכּוּ"ם מִתְרַצֶּה לְחַלְקָן יְחַלְּקוּ מַחְיִים, קָא מַשְׁמַע לַן דְּאֵינוֹ מְחֻיָּב לַחֲלֹק, לֹא מִבָּעְיָא אִם אֵינוֹ (עמ) צָרִיךְ רַק חֲצִי בְּהֵמָה לְיוֹם טוֹב אִם כֵּן כְּשֶׁיַּחֲלֹק יִצְטָרֵךְ

בַּאוּר הַלָּכָה

דְּשִׁכִּיחִי רַבִּים [פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק טו) בְּשֵׁם מָגֵן אַבְרָהָם מִלְּקַמָּן סִימָן תק"י (סָעִיף קָטָן ח') וְסָעִיף קָטָן ט"ז]]:

ט * אֲבָל אִם נוֹלַד בְּמוּמוֹ. וְאִם נוֹלַד תֹּם וְהוּמַם בּוֹ בְּיוֹם כָּתַב בַּפְּרִי חָדָשׁ דְּגַם כֵּן שָׁרֵי לְמַאי דְּקַיְימָא לַן בְּסִימָן (ש"ח) [ש"י] (ס"ג) דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְאִם כֵּן הָכָא שָׁרֵאִי הָיָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַגַּב אִמּוֹ אַף עַל גַּב שֶׁכְּשֶׁנּוֹלַד נֶאֱסַר מִכָּל מָקוֹם הָרֵי חָזַר וְנִרְאֶה כְּשֶׁהוּמַם עַיֵּן שָׁם. **אָכֵן מִלְּשׁוֹן הַשַּׁ"ס** (כו:) **לֹא מַשְׁמַע כֵּן, וְכֵן גִּמְגֵּם בְּפְרִי מְגַדִּים** (א"א ס"ק יט) **וּבְחָמֵד מֹשֶׁה** (סק"ו) **מִלְּשׁוֹן רַשַׁ"י** (שם ד"ה ושורן, שבת קלו. ד"ה ושורן) **עַיֵּן שָׁם. וּמָצָאתִי בְּמִאִירִי** (כו. ד"ה וקשיא לי) **שֶׁעָמַד בָּזֶה** דְּלְמָה לַשַּׁ"ס לוֹמַר נוֹלַד כְּמוֹמוֹ הֲלֹא בְּהוּמַם בּוֹ בְּיוֹם סַגִּי, וְכָתַב לְתָרֵץ דְּאִפְשָׁר כֵּיוָן דְּנוֹלַד תֹּם דְּחוּי גְּמוּר הוּא וְשַׁיְּתָר וְיִהְיֶה רָאוּי הוּא דְּבָר שֶׁאֵין עוֹלֶה עַל הַדַּעַת דְּמִלְּתָא דְּלֹא שְׁכִיחָא הִיא, וְלֹא דְּמֵי לְזֵרֵחַת הַשֶּׁמֶשׁ עַל פֵּרוֹת שֶׁיָּבְשִׁים שֶׁיָּרְדוּ עֲלֵיהֶם גְּשָׁמִים דְּדָבָר הַמָּצוּי הוּא, וּכְכִי הָאי גַּוְונָא אָמְרִינַן דְּהוֹאִיל וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אִיתֵּיזֵי לְהוּ כִּי אִדְּחֵי בְּתַר הָכִי דַּחְיֵיהּ שֶׁקָּרוֹב לְהַעֲלוֹת עַל לִבּוֹ שֶׁל אָדָם שֶׁהוּא חוֹזֵר וְנִרְאֶה בְּכִי הָא שָׁרֵי, וְהַיְינוּ נַמִּי דִּמְיָא דְּנוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ שֶׁאַף בִּשְׁעַת הַדְּחוּי הָיָה בּוֹ עִנְיָן שֶׁקָּרוֹב לְהַעֲלוֹת עַל לֵב שֶׁהוּא חוֹזֵר וְנִרְאֶה מִכֵּיוָן שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת הַמּוּם, וְאֵין לוֹ אֶלָּא שֶׁיִּרְאֶנּוּ לְחָכָם אִם עוֹבֵר אוֹ קָבוּעַ כָּךְ נִרְאֶה לִי בָּרוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [א]**חֲרֵי בְּהָרְיָא דְּלֹא כְּפְרִי חָדָשׁ:**

* **נִשְׁחָט עַל פִּיו.** [ב]**וּלְפִי מַה דְּקַיְימָא לַן דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בְּעִנְיַן כְּלִי לוֹ חֲדָשִׁים אֵין לְשַׁחְטוֹ** (פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יט)):

* **יָכוֹל לַחֲקֹר עָלָיו.** עַיֵּן ט"ז (סק"ט) שֶׁהֵבִיא טָעֲמִים הַרְבֵּה לְדִינָא דְּאֵין רוֹאִין מוּמִין, וּמְסַיֵּם דְּאִם נִתְעָרֵב אִפּוּר בְּהֶתֵּר לֹא בָּטֵל וְאֵין בּוֹ שִׁשִּׁים, אוֹ יֵבַשׁ בִּיבֵּשׁ וְלֵיכָא רֹב, וְאַחַר כָּךְ נִתּוֹסַף עַד שִׁשִּׁים אוֹ רֻבּוֹ, בָּזֶה אֵין לְחָכָם לְהוֹרוֹת בְּיוֹם טוֹב וּכְמוֹ בְּבְכוֹר עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה דְּלֹא כָּתַב כֵּן אֶלָּא לְטַעְמָא דְּמַגִּיד מִשְׁנֶה (פ"ב ה"ג) דְּמִשּׁוּם טִלְטוּל מֻקְצֶה שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ נָגַע בָּהּ, וְכֵן כָּתַב בְּמֶאֲמַר מָרְדְּכַי (ס"ק יד) וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ"ז בְּקִהְנְקְרַס אַחֲרוֹן (סק"ב). **אֶלָּא דְּאֵינוֹ מְבָאֵר בִּדְבָרֵי הַשַּׁ"ז מַה מֻּקְצֶה יֵשׁ בְּאִפּוּר שֶׁנִּתְעָרֵב בְּהֶתֵּר** הֲלֹא עַל כָּל פָּנִים רְאוּיָה הִיא לִכְלָבִים בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וּמוּכָן לִכְלָבִים, הֲרֵי מוּכָן לְאָדָם וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל סָעִיף ה' (משנ"ב ס"ק כח), וְאִם מְיֵרֵי בְּנִתְעָרֵב (בְּשַׁבָּת) [בְּיוֹם טוֹב] וְחָזַר וְנִתּוֹסַף, אִם כֵּן הֲלֹא חֲזִי הָיָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְאָדָם וְאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת, **וּמָצָאתִי** (קמ:) וְשֶׁבְּלֵי לֶקֶט (סי' רנב) וּמְאִירִי בְּדֶרֶךְ כ"ו עַמּוּד א' (ד"ה ולפוס), וְגַם הָרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש"ב סי' ב) לְעִנְיַן עָצָם הַדִּין: **יא (ע)** גְּמָרָא (כא.): **(עא)** מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק כא) בְּשֵׁם הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה בהמה חציה) וְכֵן כָּתַב הַלְּבוּשׁ, וְדִלְמָא בְּטָ"ז (סק"י) דְּמִחְמִיר בָּזֶה בִּשְׁתֵּיהֶן שָׁווֹת לְגַמְרֵי וְהֵבִיא רְאָיָה מִמַּה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת (שם ד"ה עיסה) לְגַבֵּי עִסָּה, וּכְבָר הִשִּׁיגוּ עָלָיו כַּמָּה אַחֲרוֹנִים [הָאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק כב) וּבְאֵר שָׁלוֹם (סק"י) וְחָמֵד מֹשֶׁה (סק"ו) וּבְגְרֵי יֶשַׁע וּמוֹר וּקְצִיעָה] דְּלֹא דְּמֵי כְּלַל לְעִסָּה שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁהִפּוּת עִם הָעַכּוּ"ם, דְּהָתָם טָרַח בְּלִישָׁה וּרְדִידָה וַאֲפִיָּה יִתְרוֹתָא שַׁאֲיָן לוֹ בָּזֶה אֶלָּא חֲצִיָּה, וְשֶׁמְּצֵי לְמִדְּהָ הַקֶּמַח וְלָאֳפוֹת לְעַצְמוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּאִירִי (כא. ד"ה אמר ר"ח), מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּשְׁחִיטָה דְּחַד טָרְחָא הוּא וְאִי אֶפְשָׁר לְכַזִּית בָּשָׂר בְּלֹא שְׁחִיטָה:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשו"ע הָרַב (סי"ח) פָּסַק לְהַקֵּל כִּפְרִי חָדָשׁ. **ב]** וּבְשו"ע הָרַב (סי"ח) כָּתַב, שֶׁאִם כְּלוּ לוֹ חֲדָשָׁיו מוּתָּר לִשְׁחֹטוֹ בְּיוֹם טוֹב. **ג]** וּבְשו"ע הָרַב (סכ"א) כָּתַב שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁחֹט אֶחָד מֵהֶן.

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah